

Representative / URL:<https://ustr.gov/sites/default/files/files/Press/Reports/2018%20Special%20301.pdf>

3. Штефан О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2009. № 6. С. 3-13.

4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» / Верховна Рада України. Офіц. вид. К. : Парлам. вид-во, 1993.

Андрусяк Лілія Василівна,
курсант 3 курсу, спеціальність 081 «Право»
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: д.е.н., доцент, Паршин Юрій Іванович
професор кафедри фінансово-економічної безпеки ДДУВС

РИЗИКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

З розвитком ринкових відносин здійснення підприємницької діяльності відбувається в умовах зростаючої невизначеності. Саме невизначеність стану зовнішнього та внутрішнього середовища змушує підприємця приймати на себе ризик, який може обумовлювати як вигреш, так і втрати. Відсутність повної інформації, існування протидіючих тенденцій, елементи випадковості та інші нові економічні умови господарювання обумовлюють важко-прогнозованість процесу управління, оскільки більшість управлінських рішень підприємства приймається в умовах ризику [1].

Будь-який підприємець прагне вести свою діяльність таким чином, щоб звести до мінімуму можливу величину збитків, та до максимуму – величину прибутків. Щоб досягти успіху в цьому бажанні необхідно в рамках підприємства використовувати здобутки науки у сфері управління ризиками та передовий досвід тих, хто досить успішно впровадили систему управління ризиками на підприємстві.

Володіння інструментарієм управління ризиком дає суб'єкту підприємництва можливість адекватно реагувати на загрози, через розробку і реалізацію ефективних стратегій поведінки, здійснення відповідних антикризових заходів.

Ризик – це ймовірність загрози втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоодержання доходів чи поява додаткових витрат у результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності [2].

Управління ризиками – центральна частина стратегічного управління організацією. Це процес, слідуючи якому організація системно аналізує ризики кожного виду діяльності з метою максимальної ефективності кожного кроку і, відповідно, всієї діяльності підприємства загалом.

Об'єктом управління ризиками є здійснення економічної діяльності за умов невизначеності і економіко-правові відносини, ще виникають між господарчими суб'єктами у процесі усунення чи реалізації ризику.

Суб'єкт такого управління – це група менеджерів підприємства та/або фахівців спеціалізованих компаній, які через різноманітні варіанти комбінованих дій здійснюють цілеспрямовану диверсифікацію ризиків для ефективної економічної діяльності

Ризики мають бути в центрі уваги власників підприємств. Саме вони найбільше зацікавлені в тому, щоб було виявлено всі ризики, розроблено та виконано програму управління ризиками. Логіка тут проста і зрозуміла: чим краще управління ризиками, тим вища ефективність бізнесу, а відповідно і більше (за інших рівних умов) багатство власників компанії. Зв'язок прибутковості бізнесу, його ризиків і ринкової вартості компанії добре розуміють лідери світового бізнесу, які масштабно впроваджують ризик-менеджмент у рамках усього підприємства [3].

Вплив на ризик – застосування конкретних способів впливу на ризики компанії для мінімізації та нейтралізації їх наслідків. Мінімізація ризиків передбачає розробку технологій та методів зниження негативного впливу ризиків на діяльність компанії. Ця процедура процесу управління ризиками містить у собі ідентифікацію й розподіл кожного ризику по категоріях. Ефективність розробки реагування прямо визначить, чи будуть наслідки впливу ризику позитивними або негативними.

Моніторинг і контроль ризиків – це процес ідентифікації, аналізу, планування нових ризиків, слідкування за ідентифікованими ризиками, а також за тими, які занесені в список для постійного нагляду, перевірки і виконання операцій реагування на ризики. Для цього створюються органи керування ризиком на даному господарському об'єкті. Органом керування може бути фінансовий менеджер по ризиках, відповідний апарат керування.

Обмін інформацією між різними відділами та відділом фінансів повинен виконуватись одночасно.

Ефективність управління ризиками залежить від точної інформації, наданої різними відділами, тому ризик-менеджеру необхідно в якості джерел досліджувати такі документи: технічну документацію; первинні документи управлінської та фінансової звітності; дані щоквартальних та річних фінансових звітів; бухгалтерську звітність; результати інспекційних перевірок структурних підрозділів фірми; висновки експертів (внутрішніх – головних спеціалістів, начальників відділів, головного бухгалтера, юристів; та зовнішніх аудиторів та інших спеціалістів).

Обмін інформацією між різними відділами та відділом фінансів повинен виконуватись одночасно.

Ефективність управління ризиками залежить від точної інформації, наданої різними відділами, тому ризик-менеджеру необхідно в якості джерел досліджувати такі документи:

9. технічну документацію;
10. первинні документи управлінської та фінансової звітності;
11. дані щоквартальних та річних фінансових звітів;
12. бухгалтерську звітність;
13. результати інспекційних перевірок структурних підрозділів фірми;

14. висновки експертів (внутрішніх – головних спеціалістів, начальників відділів, головного бухгалтера, юристів; та зовнішніх – аудиторів та інших спеціалістів).

Після розгляду всієї вище переліченої документації та аналізу показників-індикаторів ризик-менеджер повинен оцінити загальну ситуацію на підприємстві, дослідити які ризикові події вже сталися та можливі ризики, які можуть мати місце у майбутньому.

Система управління ризиками має містити програму контролю за виконанням установлених завдань, оцінку ефективності заходів, що проводяться, а також систему заохочень на всіх рівнях організації.

Управління ризиками охоплює комплекс заходів, спрямованих на підвищення результативності діяльності підприємства та мінімізацію можливих збитків у процесі здійснення його діяльності.

Обов'язковою умовою дієвої системи управління ризиками є дотримання таких принципів:

15. усвідомлення прийняття ризиків;
16. особиста відповідальність кожного учасника ризик-менеджменту;
17. точне формулювання мети управління ризиками;
18. достовірність, об'єктивність, точність, надійність інформації;
19. охоплення управління ризиком усіх ієрархічних рівнях управління;
20. незалежність управління окремими ризиками;
21. мінімізація величини можливих ризикових подій та ступінь їх впливу;
22. врахування фактору часу в управлінні ризиками.

Необхідною умовою досягнення успіхів у сфері діяльності, яка характеризується підвищеною ризикованістю, є створення та вдосконалення систем управління ризиками, що дозволяють виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати ризик. Механізм прийняття рішень повинен не тільки ідентифікувати ризик, але й дозволити оцінити, які ризики і якою мірою може брати на себе підприємство, а також визначати, чи виправдає очікувана дохідність відповідний ризик. Виправданий або допустимий ризик – необхідна складова стратегії і тактики ефективного менеджменту.

Щоб удосконалити систему управління ризиками, необхідно:

1. Здійснити інтеграцію оцінки ризиків у стратегічні й оперативні процеси. Оскільки процес управління ризиками стає невід'ємною частиною оперативного управління, менеджери стають обачнішими, приймаючи управлінські рішення.

2. Впровадити ефективну аналітичну техніку та техніку раннього попередження. Виявлення ризиків на рівні бізнес-процесів приводить до прийняття більш зважених управлінських рішень.

3. Поліпшити вимірювання та моніторинг конкретних ризиків. Підготовка звітів про ключові ризики дозволить обмінюватися знаннями за різними аспектами системи управління ризиками.

Беззаперечною умовою ефективної діяльності суб'єкта господарювання

має стати формування системи ризик-менеджменту на підприємстві. У зарубіжних країнах менеджмент ризиків господарювання вже давно став невід'ємною складовою системи управління підприємством у цілому. Адже ґрунтовний аналіз, проведення ідентифікації, оцінки та подальшого коригування ступеня ризику необхідні для прийняття стратегічних, інноваційних, інвестиційних рішень; прогнозування кон'юнктури ринку, маркетингових досліджень тощо. Ризик-менеджмент – це серйозний правлінський інструмент, що дозволяє вчасно виявляти і попереджувати прояви та масштабність можливих ризиків. До того ж всі процедури системи управління ризиками повинні мати циклічний характер, якщо суб'єкт господарювання хоче досягти позитивного результату від системи ризик-менеджменту на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Карпунцов М.В. Ризикостійкість підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2008. С. 71-76.
2. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: Навч. посіб. / за ред. А.В. Шегди. Київ: Знання, 2008. 271 с.
3. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб. Київ: ІВЦ «Політехніка», 2004. 200 с.
4. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: Навч. посіб. Київ: Академвидав, 2007. 464 с.
5. Івченко І.Ю. Економічні ризики: Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.

Антипова Аліна,
курсант ФЕПБ-941, спеціальність 081 «Право»
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: Кубецька О.М., к.е.н., доцент, завідувач навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем економічної безпеки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Впродовж тривалого часу, корупція залишається однією з найбільших проблем України. Вона є темою для постійних суперечок українського народу. В Індексі сприйняття корупції, що укладається Transparency International, за підсумками 2018 року, наша країна посіла 120 сходинку у переліку зі 180 країн світу. І хоча, із року в рік, позиції України у рейтингу покращуються, такий стан корупції не є прийнятним. Саме корупція, за даними аналітиків, є найбільшою проблемою для вітчизняного бізнесу. Очевидні проблеми, викликані високим рівнем хабарництва та зловживання службовими обов'язками, тотальна недовіра до органів державної влади, що врешті-решт, призводить до негативних економічних наслідків, збільшуючи нерівність та уповільнюючи зростання доходів населення.